

Dennis Cornelisse en Diana Sno over vijftien jaar *SpangaS*

Kindereen in een snoepwinkel

Afgelopen jaar zag *SpangaS de Campus* het licht en anno 2021 is er een jubileum: de KRO-NCRV serie *SpangaS* bestaat vijftien jaar. Genoeg reden om twee makers van *SpangaS* op te zoeken, in de campustuin op de set: hoofdschrijver Diana Sno en gedelegeerd producent Dennis Cornelisse van NL Film. Dennis: "Het is moeilijk om mensen iets te leren zonder belerend te zijn. Dat vinden we heel belangrijk, niet overal de vinger naar wijzen."

vinden om voor de eerste keer op schoolkamp te gaan, met z'n allen op een slaapzaal te zijn en voor het eerst verliefd te worden. Die balans vinden, is vaak ons ultieme doel binnen een seizoen."

"Het is goed als serie om de boel af en toe helemaal op te schudden"

Waarom is gekozen om er 'SpangaS de Campus' van te maken?

Dennis: "We vonden het belangrijk om de serie een transitie door te laten maken. De grootste reden voor de vorm van een campus is dat we 24 uur per dag bij alle karakters kunnen zijn. Binnen het oude *SpangaS* waren we gebonden aan de schooltijd. We hebben nu meer variatie. Voor de oudere deel van de doelgroep hebben we het campusgevoel, en voor het jongere deel wilden we tegelijkertijd het gevoel creëren dat de leerlingen op kamp zijn."

Is dat niet lastig, zo'n brede doelgroep?

Dennis: "Dat klopt. Negen en tien jaar is onze core-doelgroep, maar ons doel is dat kids van zeven en acht meekijken met hun broer of zus en het ook leuk vinden en we willen die van elf en twaalf ook nog bedienen. Dat is heel ingewikkeld. Vooral als je kijkt naar het gigantische verschil in belevingswereld tussen een jongen van acht en een meisje van twaalf. We proberen de kids van acht te bedienen met bijvoorbeeld kampvuurtjes en een personage dat in een caravan woont. Maar ook de kinderen van twaalf die het heel spannend

Diana: "Feitelijk is het zoals het echte leven want de brede doelgroep die wij bedienen, zal nooit samen in een klas zitten. Maar je hebt wel veel klassen op de middelbare school waar de één beduidend kinderachtiger is dan de ander. Ik heb gezien dat toen mijn zoon naar de middelbare school ging, er meiden waren die echt met liefde en uiterlijk bezig waren. En de jongens moesten nog lachen om een bananenschil. Dat proberen we ook te vangen in *SpangaS*. Ik leg bijvoorbeeld *comic relief* of het soms wat kinderachtig of onmachtig reageren bij één karakter, terwijl de ander juist heel volwassen is. En ik laat zien hoe die karakters dan bij elkaar komen doordat ze gezamenlijk iets leuk vinden."

Dus eigenlijk ligt het bereiken van de doelgroep vooral in de karakters van de personages?

Diana: "Ja, en in wat ze meemaken. Waar het ene personage met liefde bezig is, kan een ander alleen maar bezig zijn met: mijn moeder maakt normaal gesproken mijn bed op. Hoe beweeg ik me op deze school waar ik ineens alles zelf moet doen?"

Dennis: "Die thematiek vonden wij wel uitdagend. Het geeft weer een toffe twist. Wat gebeurt er als je zelfstandig moet zijn?"

Daar hebben jullie dus afgelopen jaar meer over nagedacht?

Diana: "Ja, daarvoor was *SpangaS* echt een *slice of life*. Met alle *fitties*, alle drama, alle problemen rond schoolwerk en docenten. Maar het is goed als serie om de boel af en toe helemaal op te schudden. Dat houdt je scherp en creatief. En aan de andere kant was ik me er bewust van dat het televisielandschap in al die jaren zo veranderd is. Toen *SpangaS* begon, was het de enige schoolserie op de Nederlandse televisie. Inmiddels zijn dat er veel meer. Daardoor moet je zelf ook continu blijven nadenken: hoe onderscheidend zijn we eigenlijk en kunnen we iets bedenken waardoor we het weer net kantelen, waar ook weer andere verhalen uit voortkomen?"

Is *SpangaS* nu ook veel meer maatschappelijk betrokken dan vijftien jaar geleden?

Dennis: "Nou, *SpangaS* is altijd wel een serie geweest waarin we maatschappelijke betrokkenheid belangrijk vonden. We wilden vijftien jaar geleden al dat elk kind zich zou moeten kunnen herkennen. Ik moet wel zeggen: de eerste seizoe-

nen *SpangaS* waren misschien iets meer 'lang leve de lol', maar we waren ons daar vijftien jaar geleden al bewust van. Het is gegroeid en we zijn meegegaan met de tijd. Neem bijvoorbeeld de tweeling Flip en Tobias, gespeeld door Jasper en Marius Gottlieb. Een van de twee speelde een homo en dat was voor die tijd best wel een *big issue*. De acteur heeft daar in het 'echte' leven veel problemen mee gehad. Kun je je nu niet meer voorstellen."

"Dat het karakter Lesley toevallig non-binair is: ik vind het niet zo'n big deal"

Nou...

Dennis: "Ja, eigenlijk nog steeds wel. Dat hebben we gezien met het non-binaire karakter, dat we geïntroduceerd hebben, als eerste serie in Nederland. Dat heeft ook veel stof doen opwaaien, niet altijd positief. Dat is van alle tijden, dat mensen daar aanstoot aan nemen. En wij vinden het belangrijk om dat wel te laten zien."

Diana: "Ik vind het raar om er op die manier over te praten, want wij hebben gewoon een karakter

bedacht. En dat het karakter Lesley toevallig non-binair is: ik vind het niet zo'n *big deal*. Dat wil niet zeggen dat ik niet voorbereid was op vragen. Ik denk dat we dat allemaal waren, vooral van kinderen en jongeren. Dat het even zo'n heftige storm werd, toont helaas aan dat we niet zo tolerant zijn als we denken. Mensen willen dat zichzelf nog steeds heel graag verkopen. Ik vind het goed dat dat blootgelegd wordt. Mensen hebben er heftig en lelijk op gereageerd, maar als iedereen zijn zegje heeft gedaan, ebt het wel weer weg. Ik hoop dat al onze kijkers Lesley gewoon gaan zien als een leuk karakter, punt."

Jullie hopen dus ook dat het door *SpangaS* wat normaler wordt om niet de norm te zijn?

Dennis: "Dat is ons streven. We maken geen bewuste keuze en leggen het er niet dik bovenop. Alles zou normaal moeten zijn en zo proberen we onze verhalen ook te vertellen."

Diana: "Ja, vooral jonge kijkers zijn heel makkelijk in het accepteren van dit soort dingen. Lesley is meer dan non-binair. Bij Noor gaan we bijvoorbeeld ook niet de hele tijd de nadruk leggen op dat ze een meisje is. We raken soms best aan iemands identiteit, maar we moeten er in het schrijfproces voor waken dat we mensen niet gaan definiëren aan de hand van hun gender, sekse, religie of afkomst. Dat is niet de hele persoon, maar een onderdeel van iemand."

Dus jullie engagement bestaat uit dat introduceren van iemands identiteit en er daarna een rond karakter

van te maken?

Diana: "Het is saai om alleen maar vanuit iemands identiteit verhalen te vertellen, maar ook raar en ergerlijk. Ik ben 25 jaar geleden begonnen als actrice. Toen leefden we nog in een tijd dat als een karakter van kleur geïntroduceerd werd, daar wel een heel goede reden voor moest zijn. Dan werd er een heel problematische achtergrond gecreëerd. Ik dacht dan altijd: oké, ik ben bruin, maar ik heb daar zelf geen énkkel probleem mee. Je bent zo snel uitverteld."

Verandert daar al wat in volgens jou?

Diana: "De laatste jaren zeker. Nu diversiteit bij iedereen hoog op de agenda staat, wordt het gelukkig steeds normaler. Iedereen kan overal voor gecast worden. Natuurlijk kan het allemaal nog een stuk beter. Ik zou het wel fijn vinden als je voor een rol van alles kunt laten langskomen. Dat je van daaruit de beste acteur voor de rol gaat selecteren."

Een soort blind casten?

Diana: "Ja, in Engeland doen ze dat veel. Daar laten ze voor een rol allerlei verschillende acteurs langskomen. En gaandeweg creëer je dan een palet voor je serie."

Dennis: "Dat proberen wij in onze casting ook zoveel mogelijk te doen."

Diana: "Ik bedenk altijd een set testnamen, gewoon omdat ik ze leuk vind. Als er tijdens de casting een Turkse jongen wordt gecast voor de rol van Evert, dan veranderen we de naam gewoon."

Dennis: "Wat ook leuk is aan *SpangaS*, is dat we zo blind cas-

ten dat we niet per se op zoek zijn naar acteurs. We doen bijvoorbeeld ook aan *street casting*, of zoeken naar jongeren die op theater of dans zitten."

"Het is net als met sport. Je werkt met jonge talenten die langzaam gebracht worden"

Wat kunnen we verwachten van komend seizoen?

Diana: "We hebben een aantal nieuwe personages. Daan komt erbij, een soort *happy-go-lucky*, Sami met een wat dramatischer verhaal. En in groep B komt Ryan erbij, een heel leuk nieuw personage. Dat is een beetje een ongeleid projectiel, een typisch gevalletje van een moeder die alles voor hem doet. Een personage waar veel *comic relief* bij ligt, omdat het nogal een onnozele hals is. Het is

een heel leuk en dankbaar karakter geworden, waar onze schrijvers behoorlijk op los zijn gegaan. En dan is er Noah. Die had vorig jaar een bijrol. De school bestaat natuurlijk uit meer mensen dan alleen de tien hoofdpersonages, dus om dat gevoel te krijgen, hebben we altijd een aantal bij-karakters. Daar zitten soms zulke grote talenten tussen! Dat zagen we vorig jaar allemaal al gebeuren toen deze jongen (Maurits van Brakel, red) maximaal gebruikmaakte van het kleine beetje screentijd dat hij had. Hij heeft een fantastische komische timing.”

Dennis: “Een ander voorbeeld is Hassan Slaby. Die begon als bijrol en heeft daarna tien jaar in *SpangaS* gezeten. Het is net als met sport. Je werkt met jonge talenten die langzaam gebracht worden. Als iemand echt voldoet, stoot die door naar de selectie. Soms wordt een talent voor de leeuwen gegooid en moet hij of zij er direct staan.”

Diana: “Bovendien gaan we een aantal leuke verhaallijnen tegemoet, met één heel bijzondere afle-

vering, ergens op de helft van het seizoen.”

Hoe werkt die balans tussen engagement en entertainment?

Dennis: “Het is moeilijk om mensen iets te leren zonder belerend te zijn. Dat vinden we heel belangrijk, niet overal de vinger naar wijzen. Dat is een ingewikkelde balans die door de hele productie heen speelt.”

Diana: “Per verhaallijn verschilt het ook hoe je dat aanpakt. Een maatschappelijke boodschap klinkt heel saai, maar je kunt het in entertainment verpakken. Dat heeft ook te maken met het uit-schakelen van je eigen mening; ervoor zorgen dat de karakters in de serie allemaal stelling nemen, maar wij als makers niet. Zodat ze het zelf uit moeten vechten, net zoals in het echte leven. Ook wisselen we zwaardere verhalen goed af met niks-aan-de-hand verhalen en je kunt soms veel lucht creëren door een karakter in een zwaar verhaal de meest foute opmerking ooit te laten maken.”

“De casts van jeugdtelevisie zijn vaak een stuk **diverser** dan die van volwassenentelevisie”

Wat is zo leuk aan het maken van een jeugdserie?

Diana: “Kinderen staan meer open, zijn meer bereid mee te gaan in een verhaal en te kijken

naar iemand die helemaal niet op hen lijkt. Daardoor heb ik als schrijver meer vrijheid en ben ik een soort kind in een snoepwinkel: alles kan en mag. Het is fijn als je een publiek hebt dat daar heel ver in meegaat. Bovendien zijn de casts van jeugdtelevisie vaak een stuk diverser dan die van volwassenentelevisie.”

Dennis: “Ik denk dat je bij jeugd op elk niveau meer aandurft. We proberen om iedereen in hun kracht te zetten en vrij te laten om zichzelf inhoudelijk en creatief te ontwikkelen. Uiteraard wel binnen de kaders, normen en waarden die we met z’n allen hebben bepaald.”

Diana: “*Bankability* speelt altijd een grote rol bij volwassenendrama. Er is in Nederland een aantal acteurs constant aan het werk, omdat die *bankable* zijn. Bij jeugd heb je dat probleem niet, want je werkt met verse talenten. Niemand kent ze. Daarom heb je alle vrijheid om te casten wie je wil.”

Dennis: “Wat ook erg leuk is aan het maken van jeugdtelevisie is dat je nieuwe talenten ziet groeien en ze op weg kunt en mag helpen in hun carrière. Dat geldt niet alleen voor de acteurs, maar ook de crew heeft veel doorgroeimogelijkheden. Daarnaast is het mooie aan *SpangaS* maken dat je regelmatig hoort dat kijkers er iets aan hebben gehad. Het is een fijne gedachte dat je als maker een bijdrage kunt leveren aan de maatschappij en impact kunt hebben. Ik ben ervan overtuigd dat *SpangaS* de afgelopen vijftien jaar vele kinderen, leraren en ouders heeft geholpen om moeilijke thema’s bespreekbaar te maken.” ●